

Datum beslissing 28 mei 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats] ([land]),
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. H.J.P.M. van Berckel-van der Rijken (advocaat)
te Breda.

tegen:

(*wijlen*) **frater [naam]**,
geboren op [datum], (overleden op [datum])
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
(tijdens zijn leven) lid van de [Congregatie].

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 8 januari 2013. Op 22 januari 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van frater [naam], Algemeen Overste [Congregatie].

Op 14 mei 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn zus, mevrouw [naam]. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. H.J.P.M. van Berckel-van der Rijken (advocaat) te Breda.

Namens de Congregatie is verschenen frater [naam], Algemeen Overste [Congregatie].

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager was leerling op het [instelling] en zat daar op het internaat. Frater [naam] gaf handenarbeidles op school.

Klager is misbruikt tijdens die handenarbeidlessen van frater [naam].

In augustus van 1962 moest klager naar [instelling]. Klager herinnert zich dat het vanaf zijn 2e jaar op [instelling] fout gegaan is. Hij zat toen op de lagere school en was 11 jaar oud. De kinderen hadden één keer per week handenarbeid in een apart lokaal aan het einde van de gang. Dat was het lokaal van aangeklaagde. Tijdens de les kwam de frater naast de bank van klager staan, deed de gulp van klager open, haalde de penis van klager uit zijn broek en trok hem af. Dit gebeurde praktisch iedere les, een aantal jaren achtereen. Daarnaast gebeurde het ook regelmatig dat aangeklaagde achter klager ging staan en tegen hem aan ging rijden. De handelingen hadden plaats tijdens de les als de andere kinderen ook aanwezig waren.

Naast het misbruik door frater [naam] was er ook sprake van seksueel getinte handelingen door de andere jongens op [instelling]. De jongens bonden klager vast, knevelden hem zodanig dat hij niet om hulp kon roepen en trokken hem af.

Het misbruik is gestopt nadat de verhuizing van het internaat naar [plaats] had plaatsgevonden.

2.2. Het misbruik heeft grote gevolgen gehad voor het leven van klager. Klager is gokverslaafd geweest. Er ontstonden schulden en klager ontspoorde steeds meer. Klager is daarnaast tweemaal getrouwd geweest. Het eerste huwelijk duurde ongeveer 2,5 jaar. Klager heeft geen kinderen. De tweede keer trouwde klager met een Belgische; dat huwelijk duurde slechts kort.

Klager wijt het stuklopen van zijn huwelijken (onder andere) aan het misbruik. Hij heeft de herinneringen aan het seksueel misbruik altijd met zich meegedragen en kon daar niet goed mee omgaan. Hij had geen idee wat zijn eerste vrouw fijn vond. Er was geen sprake van een volledige seksuele relatie. Bij zijn tweede vrouw kon hij, gehinderd door zijn verleden, niet aan al haar wensen op seksueel gebied voldoen.

Klager heeft ook veel last gehad van nachtmerries. In zijn dromen kwamen dan steeds de dingen in gedachten die hij niet wilde. Zowel het gebeurde met de andere jongens als de handelingen door frater [naam]. Die beelden achtervolgen hem nog altijd.

Klager heeft jarenlang geleden aan hele forse pijnen in zijn benen. Achteraf gezien duidt men die pijnen als uitingen van ongenoegen. Er was lichamelijk geen oorzaak te vinden en het zou aldus gaan om psychosomatische klachten.

Klager is tevens kortstondig onder behandeling geweest van een psychiater. Dat was in de periode dat hij in [plaats] woonde, gokverslaafd was en een beginnende alcoholverslaving had. Klager heeft niet de indruk dat tijdens die therapie aandacht is besteed aan de misbruiksituaties. Het ging meer om de op dat moment aan de orde zijnde huwelijksproblemen, waarvan achteraf vastgesteld kan worden dat de misbruiksituaties er aan ten grondslag hebben gelegen.

Ook op sociaal vlak heeft de periode op [instelling] klager geen goed gedaan. Klager is er zeer onzeker van geworden en stapt niet makkelijk op mensen af. Hij heeft zo zijn vaste patronen waarin hij redelijk goed functioneert, maar daar moet niet van afgeweken worden; het plegen van extra inspanning is lastig voor klager.

2.3. Klager wil de congregatie wakker schudden. Hij wil dat serieus gekeken wordt naar de gevolgen die klager heeft ondervonden en nog ondervindt van het misbruik. Klager meent dat de hele structuur binnen de organisatie van destijds niet klopte. Men hield elkaar de hand boven het hoofd; er werd niets aan de misstanden gedaan. Er werd niet serieus geluisterd.

Hij wil dat er serieus naar hem geluisterd wordt.

Excuses van de congregatie zeggen klager niets. Hij wil een schadevergoeding voor deze ellendige jaren en de gevolgen daarvan.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Algemeen Overste heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde.

Hij concludeert dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik maar dat hij ook geen reden heeft om aan te nemen dat klager onwaarheid spreekt.

Het handenarbeidlokaal was aangeklaagdes domein. Dat lokaal lag nogal verwijderd van de andere leslokalen. Andere fraters kwamen daar nauwelijks. Daarnaast zijn reeds meerdere

klaagschriften binnengekomen die betrekking hebben op frater [naam], wat maakt dat in een formele procedure de klacht meer aannemelijk wordt geacht.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst, hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht aannemelijk dat aangeklaagde gedurende een periode van enkele jaren (vanaf 1964 tot 1966 (het jaar dat klager en aangeklaagde naar [plaats] verhuisden) praktisch iedere week naast de bank van klager ging staan, de guld van klager open deed, zijn penis uit zijn broek haalde en hem aftrok, en verder dat hij gedurende diezelfde jaren en voorts met grote regelmaat tegen klager 'aanreed'.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de klaagschriften met klachtnummer 2012T225, 2012T677-1, 2012T699, 2012T878-2 en door de melding met klachtnummer 2012T878. De Klachtencommissie wijst hierbij in het bijzonder op het feit dat in alle hierboven genoemde zaken (ook) wordt gesproken over het 'van achteren tegen de klagers aanrijden'.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 11 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over (het verzoek van klager om) financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de [Congregatie] de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 28 mei 2013 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mr. A.M.T. Denekamp-Mulder en mr. P.A. Schaafsma, leden, bijgestaan door mr. Y. Rikken, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.